

عنوان طرح تحقیقاتی:

تحلیل گفتمان حاکم بر رفتار های پرخطر جنسی، مصرف مواد محرک و مشروبات الکلی در سیاستگذاران، مجریان و نوجوانان در ایران

تاریخ خاتمه طرح :

اردیبهشت ماه 1404

مجری یا محقق اصلی و همکاران با ذکر وابستگی هر فرد:

سعید میرزائی، دکترای تخصصی سیاستگذاری سلامت، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده بهداشت، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بم

نادیا ارومیه ئی، دکترای تخصصی سیاستگذاری سلامت، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده بهداشت، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی بم

عنوان پیام پژوهشی (حداکثر 20 کلمه):

ناهمخوانی گفتمان نوجوانان و سیاستگذاران، مانع اثربخشی سیاست های پیشگیری از رفتارهای پرخطر جنسی، مصرف مواد و الکل در ایران است.

پیام کلیدی (حداکثر 80 کلمه):

مطالعه حاضر نشان می دهد که گفتمان حاکم بر سیاست های مرتبط با رفتارهای پرخطر نوجوانان در ایران، مبتنی بر چارچوب های دینی و ایدئولوژیک است، در حالی که گفتمان نوجوانان متأثر از لذت گرایی و ساختارهای عرفی است. این ناهماهنگی گفتمانی می تواند اثربخشی سیاست ها را کاهش دهد. درک و همسویی با گفتمان نوجوانان، پیش شرطی مهم برای طراحی سیاست های موفق در پیشگیری از رفتارهای پرخطر جنسی، سومصرف مواد و الکل در نوجوانان ایرانی است

متن پیام پژوهشی (حداکثر 240 کلمه):

- اهمیت موضوع (50 کلمه)،

رفتارهای پرخطر در نوجوانان از جمله روابط جنسی ناایمن، مصرف مواد و الکل، از چالش های مهم سلامت عمومی هستند. درک گفتمان های تأثیرگذار بر این رفتارها به سیاست گذاران کمک می کند تا مداخلاتی مؤثر، فرهنگی محور و همسو با نیازهای واقعی نوجوانان طراحی کنند و از آسیب های جدی پیشگیری نمایند.

- مهمترین نتایج طرح به زبان غیر تخصصی (70 کلمه)

نتایج پژوهش نشان داد که چهار عامل اصلی—خانواده، مدرسه، گروه همسالان و رسانه—به طور معناداری در شکل گیری یا پیشگیری از رفتارهای پرخطر در نوجوانان تأثیرگذارند. کیفیت روابط والدین با فرزندان، سبک های فرزندپروری، کارآمدی برنامه های مدرسه محور، و الگوهای رسانه ای نقش بازدارنده یا تسهیل گر دارند. طراحی مداخلات چندبخشی با مشارکت خانواده و مدرسه اثربخشی بیشتری در کاهش این رفتارها دارد.

- موارد کاربرد نتایج طرح (80 کلمه)

نتایج این طرح می تواند به عنوان مبنایی برای طراحی برنامه های پیشگیرانه و مداخلاتی در حوزه سلامت روان و اجتماعی نوجوانان مورد استفاده قرار گیرد. سیاست گذاران آموزشی، مشاوران مدارس، و نهادهای فرهنگی می توانند از این یافته ها برای ارتقاء مهارت های ارتباطی والدین، تقویت برنامه های آموزشی در مدارس، و اصلاح محتوای رسانه ای بهره ببرند. همچنین این نتایج برای تدوین دستورالعمل های ملی در حوزه پیشگیری از رفتارهای پرخطر نوجوانان کاربرد دارد و می تواند در برنامه ریزی های بین بخشی مؤثر باشد.

تأثیرات و کاربردها:

- **سیاست گذاری اجتماعی و آموزشی:** یافته های مقاله می تواند در طراحی سیاست های حمایتی برای خانواده ها، به ویژه در زمینه ارتقای مهارت های فرزندپروری و تقویت تعامل مثبت والد-فرزند به کار رود.
- **پیشگیری از آسیب های اجتماعی:** با شناسایی عوامل تأثیرگذار بر رفتارهای پرخطر نوجوانان، مقاله راهکارهایی برای پیشگیری هدفمند از بروز این آسیب ها ارائه می دهد.
- **توسعه مداخلات روان-اجتماعی:** متخصصان سلامت روان و مشاوران مدارس می توانند از نتایج برای طراحی برنامه های آموزشی، کارگاه ها و مداخلات فردی و گروهی بهره بگیرند.
- **تولید محتوای رسانه ای هدفمند:** رسانه ها و تولیدکنندگان محتوا می توانند با توجه به یافته ها، برنامه هایی همسو با نیازهای روانی-اجتماعی نوجوانان و خانواده ها تهیه کنند.
- **تقویت همکاری بین بخشی:** مقاله زمینه ساز همکاری نهادهای مختلف از جمله آموزش و پرورش، بهداشت، رسانه و سازمان های مردم نهاد در راستای ارتقای سلامت اجتماعی نوجوانان است.

محدودیت های شواهد چه بودند؟

با توجه به حساسیت موضوع، ممکن است برخی از مصاحبه شوندگان تحت تأثیر سازمان و واحد متبوع قرار گرفته باشند.

کمبود داده های طولی: مطالعات اندکی بودند که روند تغییر رفتارها در گذر زمان را بررسی کرده باشند، در حالی که رفتارهای پرخطر ماهیتی پویا دارند.

بیشتر مطالعات بررسی شده طراحی مقطعی داشتند و بنابراین امکان استنباط رابطه علی میان متغیرها (مانند سبک فرزندپروری و رفتارهای پرخطر نوجوانان) محدود است

مخاطبان طرح پژوهشی:

والدین و خانواده‌ها: به‌منظور آگاهی از تأثیر سبک‌های فرزندپروری بر رفتارهای پرخطر نوجوانان و به‌کارگیری شیوه‌های مناسب تربیتی.

سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان حوزه سلامت روان و آموزش: برای طراحی و اجرای مداخلات پیشگیرانه مؤثر در سطح مدارس و جامعه.

مشاوران، روانشناسان و مددکاران اجتماعی: جهت بهره‌گیری از نتایج پژوهش در ارزیابی و اصلاح الگوهای فرزندپروری مراجعان.

مراکز آموزشی و پژوهشی: برای توسعه آموزش‌های مبتنی بر شواهد در حوزه رشد نوجوان و پیشگیری از رفتارهای پرخطر.

آیا این خبر می‌تواند از نظر اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، بهداشتی، ارزش‌های دینی و قوانین سازمان غذا و دارو، تبعاتی داشته‌باشد؟

با توجه به پیوند بین سبک‌های فرزندپروری و سلامت روان نوجوانان، این نتایج می‌تواند به طراحی برنامه‌های پیشگیری از آسیب‌های روانی و رفتاری کمک کند و در نظام سلامت روان کودکان و نوجوانان لحاظ شود.

اگر نتایج منجر به توصیه‌های سیاست‌گذارانه شود، می‌تواند در سیاست‌های آموزش و پرورش و سلامت روان نوجوانان اثرگذار باشد و حتی موجب مطالبه‌گری از دولت برای آموزش والدین گردد.

ممکن است با برخی باورهای سنتی درباره تربیت فرزند تعارض داشته باشد و به چالش‌هایی در پذیرش عمومی منجر شود، به‌ویژه در فرهنگ‌هایی که اقتدارگرایی در تربیت رایج است.

در صورتی که این طرح منتج به مقاله شده است لینک مقاله درج شود:

<https://doi.org/10.1093/pubmed/fdaf058>

ایمیل ارتباطی و تلفن مجری اصلی طرح:

ایمیل: Mirzaei.saeid67@gmail.com

شماره تماس: 09365116397

منابع و مراجع: حداکثر چهار مرجع اصلی استفاده شده در طرح تحقیقاتی مورد نظر را ذکر نمایید

1. Marinoni M, Parpinel M, Gasparini A *et al.* Risky behaviors, substance use, and other lifestyle correlates of energy drink consumption in children and adolescents: a systematic review. *Eur J Pediatr* 2022;**181**:1307–19. <https://doi.org/10.1007/s00431-021-04322-6>
2. United Nations Children Funds. Adolescence an Age of Opportunity. https://www.unicef.org/sowc2011/pdfs/SOWC-2011-MainReport_EN_02092011.pdf (2011).
3. Hill B, Mugayar LRF, da Fonseca MA. Oral health implications of risky behaviors in adolescence. *Dent Clin* 2021;**65**:669–87. <https://doi.org/10.1016/j.cden.2021.06.008>
4. Mirzaei S, Mehrolohasani MH, Yazdi-Feyzabadi V *et al.* Agendasetting in policies related to high-risk sexual behaviours, stimulants, and alcohol abuse in Iranian adolescents. *Heal Res Policy Syst* 2023;**21**:104. <https://doi.org/10.1186/s12961-023-01050-1>
5. Mirzaei S, Oroomiei N, Nakhaee N. The first 1000 days of life and the risk of future drug consumption. *Int J High Risk Behav Addict* 2022;**11**:7–13. <https://doi.org/10.5812/ijhrba-123294>